

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

26.3.2026

Toimintaohje yksikön infektioepidemiatilanteisiin

Infektioepidemiassa tartuntatauditapausten lukumäärä on lisääntynyt odotettua enemmän tietyllä ajanjaksolla yksikössä. Tilanne voidaan katsoa epidemiaksi, jos yksikössä todetaan 72 h sisällä toisiinsa liitettäviä sairastumisia tai tartuntoja. Tartunnat voivat tapahtua potilaiden/asukkaiden välillä tai potilaiden/asukkaiden ja henkilökunnan kesken.

Tavallisia epidemian aiheuttajia ovat esimerkiksi äkillistä oksennus- ja ripulitautia aiheuttava norovirus sekä hengitystieinfektioita aiheuttavat virukset, kuten influenssa tai COVID-19. Epidemioita voivat aiheuttaa myös moniresistentit mikrobit, esimerkiksi MRSA. Moniresistenttien mikrobien aiheuttamissa epidemioissa tilannetta ja epidemianhallintaa koordinoidaan Infektioiden torjuntayksiköstä.

Epidemian havaitseminen

Infektioepidemian havaitsee useimmiten hoitoyksikön henkilökunta. **Tartuntojen leviämisen ehkäisyyn tähtäävät toimenpiteet, kuten varotoimet, tulee aloittaa välittömästi ennen näytteiden ottamista tai näytevastausten saapumista.** Epäiltäessä epidemiaa tai tartuntojen leviämistä yksikössä, otetaan yhteys puhelimitse oman alueen hygieniahoitajaan tai Infektioiden torjuntayksikköön.

Toimenpiteet epidemiatilanteessa

- Sairastuneiden ja tartunnan saaneiden hoidossa noudatetaan suositusten mukaisia varotoimia. Tieto varotoimien tarpeesta löytyy ohjeista: Varotoimiin liittyvät toimenpiteet sekä Varotoimet ja huonesijoitus infektioissa ja moniresistenttien mikrobien kantajilla
- Varotoimia noudatetaan huolellisesti ja suojaimia käytetään ohjeiden mukaan.** Varotoimikohtaiset ohjeet: Tavanomaiset varotoimet yksiköissä, Kosketusvarotoimet vuodeosastolla, Kosketusvarotoimet asumispalveluyksiköissä, Kosketusvarotoimet kotihoidossa, Ilmavarotoimet, Pisaravarotoimet ja Suojavarotoimet
- Sairastuneet ja tartunnan saaneet sijoitetaan yhden hengen huoneisiin. Mikäli yhden hengen huoneita ei ole käytettävissä, kohortoidaan samaan tautiin sairastuneet samaan huoneeseen.
- Altistuneet siirretään yhden hengen huoneeseen, jos mahdollista tai kohortoidaan heidät samaan huoneeseen. Altistuneet ja oireettomat hoidetaan yleensä tavanomaisin varotoimin.
- Yksikössä kerrataan tavanomaiset varotoimet ja erityisesti käsihygienian toteuttaminen, nämä toimet ovat merkittävässä roolissa epidemian pysäyttämisessä. Myös kosketuspintojen desinfektio-ohjeet on hyvä kerrata.
- Epidemiatilannetta seurataan listaamalla sairastuneet käyttämällä Epidemiaseuranta-lomaketta (liitteenä).

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

26.3.2026

Epidemiatilanteen seuranta

Sairastuneista, oireilevista potilaista/asukkaista otetaan tarvittavat näytteet epidemian aiheuttajan selvittämiseksi kolmesta ensimmäisestä sairastuneesta.

- Vatsatautioireisista ensisijaisesti F-Bakt-VIP-tutkimus (8592).
- Hengitystieoireisten näytteenotosta konsultoidaan yksikön vastaavaa lääkäriä tai alueen tartuntataudeista vastaavaa lääkäriä tai hygieniahoitajaa. Epidemiatilanteen ja potilaan/asiakkaan voinnin perusteella otetaan joko InRSCVnHo- (9331) tai ResNho (8940)-tutkimus

Siivouksen tehostaminen

- Siivouksen tehostaminen suunnitellaan määräajaksi puhtauspalveluiden ohjeistuksen ja Varotoimiin liittyvät toimenpiteet-ohjeen mukaan ja siitä tulee luopua, kun epidemia todetaan päättyneeksi
- Jos yksikössä ei ole päivittäisiä laitoshuollon palveluita, hoitohenkilökunnan tulee kiinnittää huomiota erityisesti kosketuspintojen puhdistukseen päivittäin
- Eritetahrat poistetaan välittömästi Eritetahradesinfektio -ohjeen mukaan
- Varotoimien päättyessä kesken hoitajakson huolehditaan potilas- tai asukashuoneen eristyksenpurkusiivouksesta.
- Kosketusvarotoimin hoidettu potilas tai asukas käy suihkussa ja vaihtaa puhtaan asun. Lisäksi vaihdetaan vuodevaatteet, mukaan lukien peitto ja tyyny. Patja ja vuode pyyhitään desinfektioaineella.

Tiedottaminen

- Tieto kosketusvarotoimista kirjataan hoitosuunnitelmaan ja potilaskertomukseen. Potilashuoneen oveen laitetaan varotoimikortti.
- Epidemiasta tiedotetaan yksikön henkilökuntaa sekä muita potilaan hoitoon osallistuvia (mm. puhtauspalvelut, laboratoriohenkilökunta, ruokapalvelut, fysioterapeutti).
- Epäiltäessä epidemiaa tai tartuntojen leviämistä yksikössä, otetaan yhteys puhelimitse oman alueen hygieniahoitajaan tai Infektioiden torjuntayksikköön.
- Tarvittaessa tiedotetaan omaisia ja vierailijoita. Yksikön oveen laitetaan tiedote, jossa kerrotaan epidemiasta ja ohjataan vierailijoita olemaan yhteydessä hoitohenkilökuntaan ennen potilas- tai asukashuoneeseen menoa. Omaisille ja vierailijoille opastetaan käsihygienian toteuttaminen sekä tarvittavien suojainten käyttö.
- Tieto yksikön tilanteesta välitetään hygieniahoitajien kautta alueen tartuntatautilääkärille ja infektioylilääkärille. Jos epidemia laajenee yksikössä nopeasti, yksikön sulkemisesta tai toiminnan supistamisesta päätetään yhdessä hyvinvointialueen terveystalouden johdon sekä infektioylilääkärin tai hänen sijaisensa toimesta.

